

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заклад вищої освіти
«Київський інститут бізнесу та технологій»
товариство з обмеженою відповідальністю

Ректор О.В. Яковлева
Нака. № 50-од від 21.05.2024

ПРОГРАМА

співбесіди з дисципліни “Історія України”
для вступу на І курс (зі скороченим терміном навчання)

ОС Бакалавр

на основі НРК5 (освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст, освітньо-
професійного ступеня фахового молодшого бакалавра,
освітнього ступеня молодшого бакалавра)

Київ 2024

ПРОГРАМА співбесіди з дисципліни “Історія України” для вступу на І курс (зі скороченим терміном навчання) ОС Бакалавр на основі НРК5 (освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст, освітньо- професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра)

Навчально-методичне видання

Укладачі:

Димитров Юрій Володимирович, ст. викладач

Лановенко Юлія Іванівна, канд. психол. наук, доц.

Зміст програми

1. Вступ
2. Структура співбесіди
3. Приклади питань
4. Рекомендована література
5. Критерії оцінювання

Вступ

Співбесіда з Історії України проводиться для визначення рівня володіння вступниками знаннями з Історії України.

Результати співбесіди виступають показниками успішності абітурієнтів в оволодінні знаннями з Історії України.

Мета

Співбесіда з Історії України має на меті перевірити рівень сформованості знань з історії України через виклад основних подій (факти й дати), розуміння понять і термінів, характеристику визначних історичних діячів. Абітурієнт має показати рівень володіння такими компетентностями:

ПРЕДМЕТНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
Просторова компетентність
Локалізація історико-географічних об'єктів/подій, явищ, процесів
Хронологічна компетентність
Встановлення дат, періодів за подіями, явищами, процесами
Логічна компетентність
Співвіднесення одиничних фактів (подій) з певними історичними процесами
Відбір фактів, явищ за певною ознакою. З'ясування та визначення характерних ознак подій, явищ, процесів на основі істинності та помилковості суджень
Систематизація, групування фактів, які пов'язані з характеристикою (діяльністю) історичної особи
Визначення причинно-наслідкових зв'язків між подіями, явищами, процесами
Інформаційна компетентність
Вибір інформації: встановлення особи історичного діяча, події або назви документа, про які йдеться
Аксіологічна та мовна компетентність
Роз'яснення суті описаних у подій, явищ, постатей в історичному контексті, виокремлення фактів й емоційно-ціннісних суджень автора, висловлення власного міркування про документ і його автора; встановлення значення наведених подій, процесів, явищ в історії України, пояснення свого ставлення і визначення їхньої цінності

Зміст

Співбесіда з Історії України складається з питань, які охоплюють різні аспекти дисципліни. Завдання перевіряють базові знання, що відповідають чинній шкільній програмі (6–12 класи).

Тема 1

Історія України від найдавніших часів до XIV ст.

1. Історія України: періодизація, джерела.
2. Племена на теренах України.
3. Київська Русь.
4. Галицько-Волинське князівство.

Періодизація історії України. Писемні джерела. «Літопис руський».

Слов'яни: походження і розселення. Анти. Слов'яно-готське протистояння. Союзи східнослов'янських племен. Устрій, ремесла, господарство, воєнні походи, розбудова міст, язичництво. Трипільля.

Середньовіччя. Давньоруська держава: етапи розвитку. Київські князі. Податкова, адміністративна, військова реформи. Прийняття християнства. Політичний і суспільний устрій, економічний розвиток. Причини й наслідки політичної роздробленості та міжусобиць. Поліцентралізація Русі. Форма державного устрою. Система колективного сюзеренітету.

Утворення та етапи розвитку Галицько-Волинського князівства. Війни «за спадщину». Розпад Руського королівства. Культура Русі княжої доби.

Київська Русь у світовій історії. Монголо-татарська навала (Золота Орда).

Тема 2

Україна у другій половині XIV – XVIII ст.

1. Українські землі у складі Великого князівства Литовського, Московської держави, Речі Посполитої.
2. Козацтво і Запорозька Січ.
3. Національна революція 1648–1657 рр. та Руїна.
4. Ліквідація державності й визвольні рухи.
5. Барокова культура.

Україна у складі Литовської держави. Кревська унія 1385 р. Литовські Статути. Галицька Русь. Магдебурзьке право і цеховий устрій міст.

Люблінська унія 1569 р. Об'єднання Русі у складі Речі Посполитої (Галичина, Волинь, Київщина, Поділля, Чернігівщина). Колонізація степової України. Соціальні зміни (шляхта, бояри, міщани, селяни).

Чинники формування козацтва. Запорозька Січ: соціально-економічний, політичний та військовий устрої, судочинство, дипломатія (країни Східної Європи й Азії). Реєстрове козацтво.

Галичина: братства і Берестейська унія 1596 р.

Богдан Хмельницький. Державне будівництво. Соціально-економічні зміни у роки революції. Переяславська рада. Розчленування України.

Гетьманування І. Мазепи: політика, освіта, культура. Полтавська битва. Конституція П. Орлика. Ліквідація Запорозької Січі. Правобережна Україна під владою Польщі. Гайдамаччина і Коліївщина. Рух бескидників та опришків. Поділи Речі Посполитої. Острозька академія. Католицька Русь. Києво-Могилянський колегіум. Козацьке бароко. Петро Могила, Лазар Барановський, Григорій Сковорода.

Тема 3

Україна XIX ст.: під владою двох імперій

1. Інкорпорація українських земель до Австрії та Росії.
2. Хвилі українського національного відродження.
3. Соціально-економічна модернізація.
4. Національний рух на межі XIX–XX ст.

Адміністративно-територіальний поділ України. Шовіністична політика окупантів. Україна у війні проти Наполеона в 1812 р.

Кирило-Мефодіївське братство, програмні документи. Здобутки в галузі історії, мовознавства, фольклористики. Центри українознавства (Харківська школа романтиків, “Руська трійця”). Революція в Австрійській імперії. Головна Руська Рада.

Формування національної інтелігенції. Технічний переворот, індустріалізація економіки. Скасування кріпацтва (1848 р. і 1861 р.). Посилення державно-монополістичних тенденцій. Іноземний капітал в економіці України.

Народництво та діяльність “громад”, НТШ і “Просвіта”. Українські партії: РУП, УНП, УДП, УРП, УСДРП. Революція 1905–1907 рр.

Тема 4

Україна XX ст.: боротьба за незалежність

1. Українці у лавах імперських армій під час Першої світової війни.
2. Національно-визвольний рух.
3. «Розстріляне відродження» і голодомори.
4. Українці у Другій світовій війні.
5. Шістдесятники й дисиденти.
6. Перебудова. Революція на граніті. Референдум. Незалежність.

Нищівне використання людського ресурсу – українців – у складі армій окупантів під час Першої світової війни.

Формування етноідентичності в національно-визвольному русі. Створення Центральної Ради, Злука УНР і ЗУНР, Універсали, власне військо, добровольча армія Січових стрільців (звільнення та об’єднання України).

Політика «українізації», колективізація, НЕП, лікнеп. Голодомори-етноциди. «Розстріляне відродження»: знищення української інтелігенції (науковці, митці, лікарі та інженери, культурно-громадські діячі), Шахтинський процес і Спілка визволення України; репресії, арешти, розстріли, заслання.

Участь українців у Другій світовій війні: «випалена земля», людські втрати, культ вождя, табори. Еміграція: політично-культурний спротив. Українська повстанська армія (УПА), Організація українських націоналістів (ОУН).

Культурна (шістдесятники) й політична (дисиденти) опозиція радянському шовіністичному режиму. Періоди боротьби, постаті, організації; діяльність УГС (Українська Гельсінська спілка), форми протестів і наслідки.

Рух до незалежності в об'єднанні українства: Студентська революція на граніті (учасники, досягнення); політичні партії, Всеукраїнський референдум (1991 р.); Верховна Рада і прийняття Конституції України (1996 р.).

Тема 5

Україна ХХІ ст.: війна за соборну і незалежну Україну

1. Революції: причини, учасники, наслідки.
2. Передумови та етапи російської агресії: втручання у вибори; окупація (Крим, Луганська і Донецька області), повномасштабна війна.
3. Представництво українців у міжнародних організаціях (ООН, ОБСЄ, Рада Європи, ЮНЕСКО). Шлях до членства в ЄС і НАТО.

Євромайдан і Революція Гідності – віче та боротьба за українські інтереси, народний протест і відродження української нації.

Збройна боротьба від 2014 р. за територіальну цілісність і право вільно жити у самостійній соборній Державі проти російського диктаторського шовіністичного режиму. Повномасштабна війна від 2022 р.

Багаторівневість опору в консолідації українства: військо, політика, культура, мистецтво, економіка, спорт, наука й освіта.

Україна – суб'єкт міжнародного права. Дипломатичні місії, військова допомога, створення трибуналу щодо злочинів агресора.

Співпраця з міжнародними організаціями: передумови, етапи, вимоги, перспективи членства в ЄС та НАТО.

Структура співбесіди

Співбесіда складається з 4 запитань.

Абітурієнт за 20 хвилин має продумати розгорнуту відповідь і вписати її на листок. 10-15 хвилин відбувається безпосередньо співбесіда, протягом якої вступник розкриває питання, користуючись нотатками. Члени комісії можуть ставити додаткові питання, щоб уточнити або розширити відповідь.

Під час підготовки розгорнутої відповіді не дозволяється користуватися навчальними засобами, гаджетами та Internet. Абітурієнти повинні сидіти окремо. Не можна підказувати та ставити запитання іншим вступникам. За порушення правил комісія має право звільнити абітурієнта від виконання завдання. Результати оголошуються у день проведення співбесіди.

Приклади питань

1. Хто, коли та чому запровадив християнство на Русі?
2. Завдяки яким рішенням Ярослав знаний в історії «Мудрим»?
3. Які домінанти політики Володимира Мономаха?
4. Чому Галицько-Волинське князівство називали Королівство Русь?
5. Які причини й наслідки Люблінської унії?
6. Що стало передумовою і наслідком формування унійної церкви?
7. Які переможні битви відбулись під проводом Богдана Хмельницького?
8. Хто із гетьманів та чому став меценатом культурно-освітнього розвитку періоду бароко?
9. Які чільні принципи Конституції Пилипа Орлика?
10. Хто та чому очолював народні національно-визвольні рухи на теренах Правобережної України у другій половині XVIII століття?
11. Які основні ідеї філософії Григорія Сковороди?
12. Що спільного та відмінного в засадах «Руської трійці» та Кирило-Мефодіївського братства?
13. Чому народники втратили вплив наприкінці XIX століття?
14. Як змінювались цілі Центральної Ради, відображені в Універсалах?
15. Хто та чому ініціював і підписав Акт злуки ЗУНР і УНР?
16. Чому генерації української інтелігенції отримала назву «розстріляне відродження»?
17. Які військові формування українців брали участь у Другій світовій війні (назви, локації та цілі)?
18. Що спільного і відмінного в засадах шістдесятників та дисидентів?
19. Які студентські рухи стали чинниками зміни влади в Україні?
20. Хто та чому є союзником України на шляху до членства в ЄС і НАТО?

Рекомендована література

1. Випробувуючи долю, гартуючи волю. Україна й українці в ХХ – початку ХХІ ст.: у 3 кн. Київ: Кліо, 2021.
2. В'ятрович.В.М. Україна. Історія з грифом «Секретно». Харків: КСД, 2022. 511 с.
3. Голодомор та голоди ХХ ст. в Україні: Україна пам'ятає – світ визнає!: зб. наук. пр. 2022. 463 с.
4. Енциклопедія історії України: У 10 т. / В.А. Смолій та ін. Київ: Наукова думка, 2013...
5. Крип'якевич І.П. Історія України. Київ: ЦУЛ, 2022. 502 с.
6. Каденюк О.С., Нестеренко В.А. Історія та культура України. Кам'янець-Подільський: ПДАТУ, 2018. 311 с.
7. Коляда І.А. Україна в Першій світовій війні. Харків: Орбіта, 2021. 123 с.
8. Мудрий М.М. Історія: Україна і світ. Київ: Генеза, 2020. 351 с.
9. Панчук І. Історія України. Комплексне видання. Київ: Підручники і посібники, 2022. 496 с.
10. Рух опору в Україні, 1960–1990: енциклопед. довід. / О. Зінкевич та ін. Київ: Смолоскип, 2012. 895 с.
11. Україна в Другій світовій війні: погляд з ХХІ ст.: документи і матеріали: у 2 ч. Київ: Наукова думка, 2021.
12. Яців Р.М. Мала хронологія мистецьких подій і пам'ятних дат ХХ ст.: Україна – світ. Львів: Апріорі, 2021. 543 с.

Критерії оцінювання

Співбесіда складається із 4 запитань. Максимальна оцінка за кожне питання – 50 балів.

- 0-10 балів – відповідь відсутня чи не містить розуміння смислу запитання
- 11-20 балів – відповідь, близька до тематики запитання
- 21-30 балів – відповідь розкриває чільні поняття
- 31-40 балів – відповідь містить відповідні дефініції, категорії та факти
- 41-50 балів – структурована відповідь, яка виявляє взаємозв'язки понять і фактів, аналізуючи зміст запитання, що свідчить про глибоке розуміння вступником поданого матеріалу.

Члени комісії нараховують бали за кожне запитання окремо після обговорення відповіді вступника. Рішення приймається більшістю голосів. Якщо абітурієнт набрав менше 100 балів, то він не допускається до участі у конкурсному відборі на навчання.